

LA CAMPANA DE GRACIA

DONARÀ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA

ANTONI LÓPEZ, EDITOR
(Antiga casa I. López Bernagosi)

CADA NÚMERO 5 CÉNTIMS PER TOT ESPANYA
NÚMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ: LLIBRERIA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20, BOTIGA BARCELONA

PREUS DE SUSCRIPCIÓ:
Fora de Barcelona cada trimestre ESPANYA, pessetas 1'50.—EXTRANGER, 2'50.

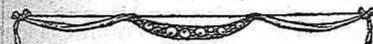

Ja som al Àfrica!
Es á dir, ja hem comensat en aquella regió la expansió famosa, tants anys há predicada per certs polítichs.
Mar Chica ha sigut ocupada. Mar Chica es ni més ni menos que una extensa llacuna, situada á poca distancia de Melilla y enllassada ab el mar per un estret canal qu' en realitat la converteix en un gran port.
¿Utilitat d' aquesta ocupació? Els que no estém en el secret, no la veyém. Que la situació, geogràficament, es bonica, no pot negarse; pero ¿la llei reguladora de las ocupacions, es acás la boniquesa?
Quan dintre de cent anys el port natural de Mar Chica s' haja convertit, á fora de traballs y de milions, en un port comercial de debó; quan dintre de cent cinquanta afuixeixin á aquell port tres ó quatre grans líneas férreas que omplin els molls de Mar Chica de productes del interior, llavors podrá dirse

que la ocupació realisada el día 14 del corrent va ser un acte de previsió política.
Ara... Ara limitemnos á pendre acta del fet, y mirant, somrihent, als que seriament creuhen que 'l testament de Isabel la Católica comensa á cumplirse, passém á un' altra cosa.

De las bombas ¿qué?
Ni 'l Govern, ni las autoridades, ni la policia; ningú 'n sab res. Els únichs que 'n saben alguna cosa son els individuos de la familia de la pobre dona morta al carrer del Peu de la Creu. Aquests saben... que la morta está enterrada y que tothom ha sentit molt la irreparable desgracia que 'ls afigeix.
El Govern, ben clar ho ha dit, va completament á las foscas. Que las bombas son obra d' algú que 's proposa alguna cosa, es inductible; pero ¿qu' es lo que aquest algú 's deu proposar?
Ni un indici, ni una espurna de llum, ni una sombra de fil...
Y, no obstant...
Ahir vaig somiar que 'l Govern, en certa ocasió l' havia tingut á las mans aquest fil misteriós que ara ab tan inútil empenye busca; l' havia tingut... y cándidament, tontament, estúpidament, l' havia deixat escapar...

¿Se somian unas cosas, devegadas!

¿Bon discurs el pronunciat per en Carner al Congrés, el dimecres!
L' arca santa del vot corporatiu va quedar completament destrossada. Després de sentir la sólida y rahonada argumentació del eloqüent diputat solidari, no es possible continuar dihentse amich del obrer y de las sevas institucions propias, y voler defensar la bondat obrera del vot corporatiu.
Per estar en Maura refredat, no va haverhi á la majoria ningú que s' atrevis á contestar al valent diputat pel Vendrell.
— Pero no importa; tan bon punt don Antón suhi y pogui sortir de casa, — deyan els amichs del atlot — anará al Congrés á defensar la seva obra mestra.
¿Tan bon punt suhi?
No, homes, no; llavors será quan comensará á suar.

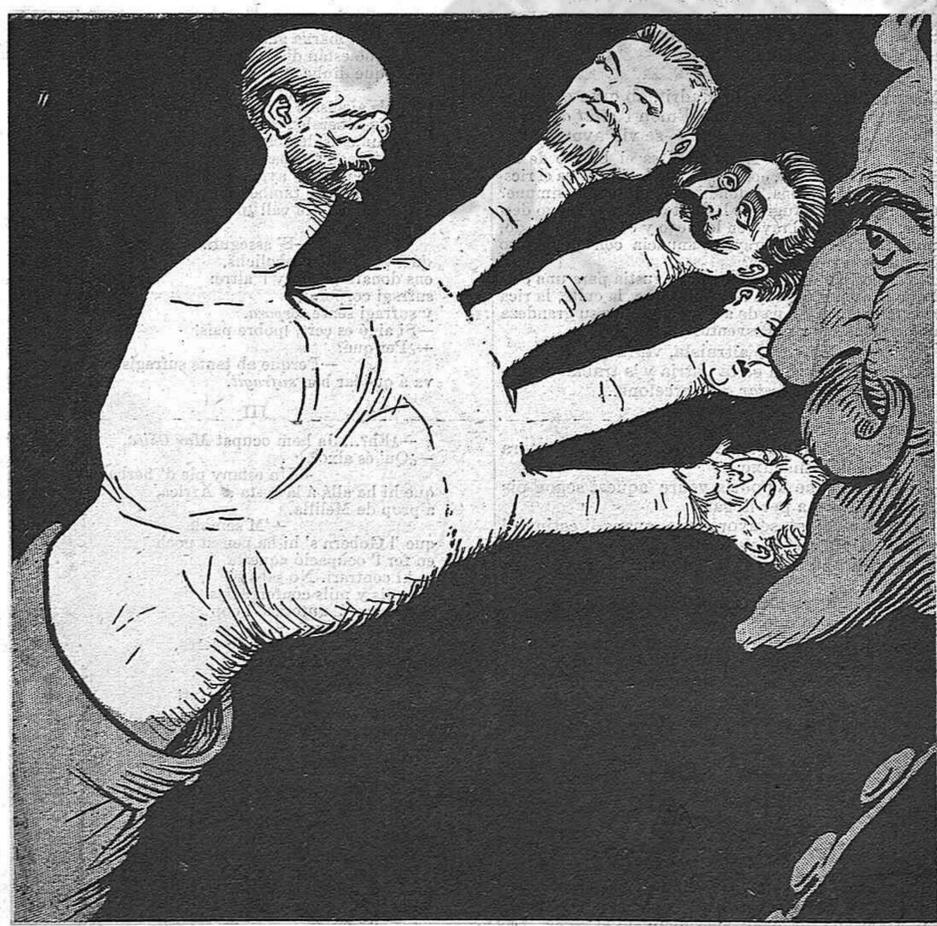
PIF-PAF

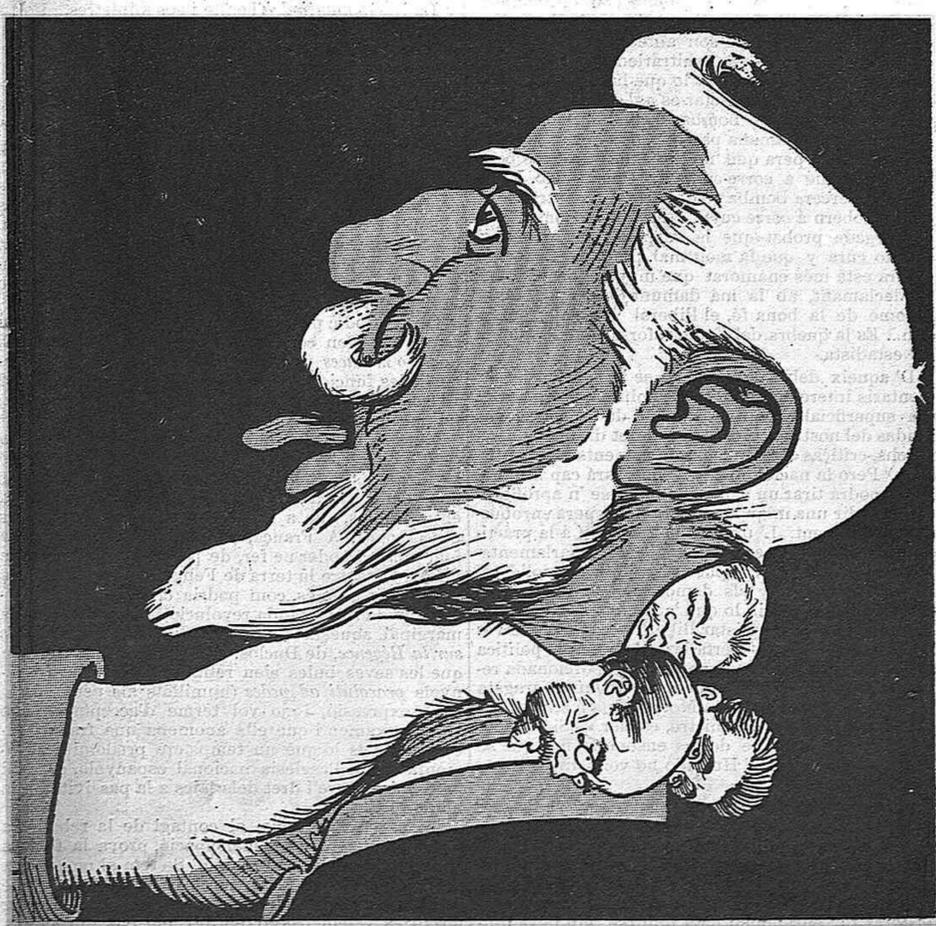
El terrorista y 'l estadista

Al cap al tart, l' hora de plegar els treballadors, la má desconeguda ha tornat á deixar la bomba per allá ahont n' hi passan més. Ha bramats la boca de la escaleta fosca, escupint la flama verda carregada de metralla cap al carrer. Y la gent corre esbojarrada, sense allunyar-se massa... El remolí s' assossega... Tots se buscan, s' ajuntan, com á bens espantats... «Ha arrancat la porta...» «Hi ha una dona morta... ferida...» «¿Quin bassal de sanchi!...» «La policia...» «Els civils...» Van arribant seyors de vestit negre. Comensan las diligencias... El munt de gent se parteix en rotllos pels voltants... Arriban mares donant empentas, aixugant-se la suhor de la cara groga...
¿Una dona morta! ¿Per qué? ¿En nom de quina revolució, de quina utopia? Després de matar á n' aquella dona pobre—que pobre havia de ser al barri dels pobres—¿qué s' ha guanyat? ¿Qui pot haver desvariats, que s' hi guanya alguna cosa matant pobres?... ¡Y si no més fos un fet, sol; l' accés de bojeria d' un degenerat! Lo que esparvera es la re-

La esguerra

¿No sabeu per qué serveix?

Per' ofegar la reacció.

petició del assassinat a cegas, la bomba que esclata periòdicament, seguidament... No, no; las ex- ploracions son sintomáticas d'una malaltia, son ac- cossos de demencia suïcida de la ciutat. No n'hi ha de crims arbitraris: tots son fenòmens natu- rals determinats per predisposicions patològiques de- finides o per estímuls d'ordre social. Cap delictes obra del delinqüent sol; la cadena de las complici- tats ens lliga a tots.

Si tots volguéssim no hi hauria lladres ni asses- sins; o n'hi hauria tan pocs com masells i apes- tats. Els remeys que 'ns donan ara 'ls metjes que no hi creuen, son antiquíssims. Ja se'n tancaven de portes mil anys enrera; ja se'n acordonaven de vilas ab forsa armada, ja se'n agafavan d'homes y de donas pera llensarlos al despoïtat sense pregun- talsi res... Pero la pesta entrava a las casas per las esclerxas. Pero aixis que cadascú volgué defensarse del contagi, y s'estudiá als malalts d'un á un, y se 'ls curá ab procediments científics, la pesta 's va acabar pera sempre més.

Barcelona está molt malalta y ningú la vol curar. Així com l'infecta 'l fangar corromput que la sus- tenta, la té esporuguida la miseria orgánica y espi- ritual del poble, fonament de tota societat humana. La malaltia de la ciutat opulenta es així: miseria. ¿Veyeu? Ara mateix s'ha apujat la carn, y el sucre y el petroli. Y de terras encare més malaltes venen pelegrins que 'ns portan més miseria y que allargan las llistas de brassos oferts als carrils, als tranvias, á las fábricas. Els més afortunats emigran. No hi ha pessimisme, no hi ha exageració en lo que dich. Qualsevol que no visqui tanca hermèticament en son egoisme, ho té de saber per forsa. ¿Y qué 'ls hi donem á n'aquesta gentada que necessita menjar, y llibertat y educació?

Del menjar, ni se'n parla. La llibertat l'han se- questrada al Govern Civil. De l'educació, de la ver- itable educació, alguna bon'ánima se'n preocupa; pero no hi ha res de fet... No posanthi remey, el mal s'agrava, la reacció febril hauria de créixer. Pero el malalt está débil, y la febre es petita. Com que no som capassos d'una protesta revolucionaria, esclata la bomba qu' es la quebra monstruosa de la revolució.

Be y l'Estat qué hi diu an aixó? Nosaltres el paguem, en condicions de odiosa desigualtat, certa- ment, pera que 'ns garantisi al menos la seguretat y ens eduqui als fills. Donchs, l'Estat no paga lo que deu, y quan se li reclama 's declara en quebra, que bra fraudulenta. La declaració s'ha fet categòrica- ment á las Corts, discutintse la suspensió de las ga- rantias constitucionals que se 'ns ha imposat. L'E- stat—s'ha dit—té una lley essencial per' assegurar la llibertat dels ciutadans; donchs d'aqueixa lley que ha costat cinquanta anys de guerras civils, no se'n sab servir y se la treu de sobre com una càr- ga massa feixuga. L'Estat té una magistratura, tota una gerarquia ab responsabilitats escalonadas pera administrar la justicia, donchs la magistratura li fa nosa, y las sevas funcions més delicadas y perillosas las encomana á la policia, troba que més bé anirà ab el mossó que ab el mestre. Al Estat li consta que la policia es dolenta, qu' en temps normal no ha si- gut apte ni pera presentar als jutjes els elements d'un sumari regular, ab l'acusat convicte, ab proba plena de l'acusació; donchs aquesta policia inepta, que no coneix altres procediments que 'ls de cercar delacions ó confessions, y els de provocarlas quan no venen, fa de jutje sense donarne compte á ningú, y el seu capítal, el governador civil se converteix en un poder irresponsable que dicta penas no sancio- nadas pel Còdic. Aquí 'l ténim l'Estat, qu' ell mateix s'incapacita... ¿Qué havia de replicar el senyor Maura, si li repetian paraulas sevas d'ahir? «Esta resolució—deya á n' el govern lliberal que 'ns prengué l'altra vegada las garantias, ab l'excusa, al menos, de la sedició al carrer—tal com la habéu tomado, no es más que un atávic, incorregible amor á la arbitrariedad, un paso atrás en nuestra educa- ción política; es un cuadrante del horizonte que se cierra á la esperanza...» Y vetaquí com el President del Consell de ministres d'avuy ha agafat la malura qu' ell diagnosticava en son antecessor... l' «atávic incorregible amor á la arbitrariedad». Deu ser el microbi del banco azul. Tot lo que ha replicat l' ilus- tre amant de l'arbitrariedad es qu' ell ja 's va aguan- tar fins á la segona bomba; ¿que hauria succehit, preguntava la senmana passada, si enjegan la ter- cera bomba? Y pera que no hi hagués cap més bom- ba, sospengué á corre-cuyta la Constitució. Hi ha hagut la tercera bomba y la quarta. Lo natural seria qu' el Govern á corre-cuyta restablís la Constitució, una vegada probat que la suspensió es un remey que no cura y que fa molt mal. Pero cá! El senyor Maura está més enamorat que may del despotisme; tot declarant, ab la má damunt del cor, qu' ell es l'home de la bona fé, el lliberal veritable, autén- tic... Es la quebra del Estat, reforsada ab la quebra del estadista.

D'aqueix debat del Congrés se'n podrien fer co- mentaris interessants, d'ordre polítich. Pero queda tan superficial la política davant de las sotragadas fondas del nostre poble! S'hi han fet discursos mag- nífics, criticas encertadas, rahonaments eloqüentís- sims. Pero la nació no s'hi coneixará cap millora. Ni en podrà tirar un tros á l'olla, ni se'n aprofitará pera gaudir una miqueta de llibertat ó pera enrobustir- se moralment. L'únich que trascendi á la prácti- ca, ¡es vergonyós! pera aquella genteta parlamenta- ria fou l'aliança dels diputats republicans solidaris ab els liberals (!) y els demócratas (!) L'Hurtado els deya que si fossin lo que 's diuen ser, ens hauri- am d'ajudar á conquistar llibertats. ¡Qué va haver dit! Desseguida 's despertá la vella, innoble política de pactes, y de clientelas pera la proporcionada re- partició de diners y d'influencias. ¡Quina saragata per aquells corredors! «En Moret torna á ser poder.» «Al Hurtado el farán mnistre, es clar.» «Si ell s'ho porta...» Tres días de dolso ensomnis, fins que se 'ls feu entendre que l'Hurtado no volia dir més que lo que va dir.

Diu que 'ls capats son tant golafres y vanitosos. Entreteniment de capats es el parlar de satisfaccions materials, de traduhirho tot en influencias y figura- cions y títols y casacas dauradas, mentres el prole- tari crija ab pena els fills com á bestiolas. Política de capats es la de las collas de queridíssimos amigos par- ticulares qu' enrahoran pera luirise, tan lleys inu-

tils ó perjudicials y s'aturan espantats al marge de l'acció redentora. Dalt, dominant als polítichs, hi ha l'estadista que no sab governar ab la Constitució, com els miquelets llensavan el fusell pera anar á ganivetadas. Baix, á la nostra Barcelona, surt de las clavegueras l'últim terrorista mata pobres, últim gastament de la Revolució que rapapieja.

MAGÍ PONS

Entorn del laicisme

NA casació del Tribunal Su- prem, de fa pocs dies, me proporciona ocasió pera par- lar de l'interpretació que sol donar-se a la condició d'ofe- cialitat de la religió catòlica. Aquell tribunal ha apreciat com a delictiu el fet de no haver-se volgut descobrir, a

intimació d'un sacerdot, uns ciutadans que assistien a un enterrament. Aquet petit fet, aquet fet divers, és significatiu a tot esser-ho, perquè indica una de les més típiques persistencies de la vella intoleran- cia espanyola. Hi ha detalls que són, en compendi, lliçons eloqüentíssimes de sociologia. Anem, anem a veure.

L'article 11, el famós article 11 de la Constitució, senyala com a religió de l'Estat la catòlica.—Curios, aixó d'un Estat am religió, és dir, amb una cosa que's refereix, més concretament que cap altra qualitat, a la persona, al subjecte capaç de creencia i susceptible d'eterna condemnaçió o d'eterna salva- ción.—Però passem...

«La Nació mantindrà'l culte, i els seus ministres. Ningú serà molestat en el territori espanyol per les seves opinions religioses, ni per l'exercici del res- pectiu culte, salvant el respecte degut a la moral cristiana. No seran permeses, am tot, altres cerimon- ies ni manifestacions públiques que les de la religió de l'Estat.»

De manera que la publicitat de les cerimonies catòliques és una *permissió* de la potencia civil, únic poder (constitucionalment) reconegut a Espanya. De manera que ningú podrà sofrir ingerencies extra- nyes en lo que's refereix a la propria conciencia, ni molt menys encara podrà esser impellit a fer acte d'acatament a un culte o a una religió que no profes- si. No s'oblidi que tot acte extern, una *activitat* qualsevulla, és dir, tot lo que s'aparti de la *passivitat* personal, té, respecte a l'exterioritat, una significa- ción. Si és activitat agressiva, ofensiva, representa un atac punible a l'activitat dels demés. Si és acti- vitat respectuosa, d'acatament, representa una con- formatió d'ànima am l'activitat dels demés. I quan aqueix acatament s'endrea a una cerimonia reli- giosa, aleshores aquell acte participa de culte, d'ado- ració.

Ara bé: una passivitat, una forma negativa, una *no-activitat*, diríem, davant el pas d'una processó, viàtic, enterrament, ó manifestació qualsevol de catolicisme, ¿com poden mai esser tingudes per ofensa, és dir, per acte, per afirmació, per forma *agente*... I en cambi: una coacció que obliga a saludar ó refe- renciar una manifestació qualsevol de catolicisme, ¿com no ha d'esser tinguda per imposició d'un acte religiós a una persona que pot mirar-lo com a repu- siva idolatria? Què! És que tota l'istoria del pri- mitiu cristianisme, tot el seu pompós i falsejat mar- tirologi, no és l'istoria dels que coratjosament arrostraren suplicis i morts horribles pera no sacrifi- car davant els ídols? Ah! És que l'astre que impera avui damunt nosaltres és encara'l del cristianisme corromput i dominant, que creava a son torn mar- tirologis, els martirologis d'heretges de tota la cris- tianitat desde un cap a l'altre, italians, francesos, espanyols, bohèmians, ginebrins, aleshores en que'l *martres* ortodoxes eren lleopards a lo Pere Arbués!

La Nació mantindrà'l culte i sos ministres... Doncs vet-aquí que'l *mantinguts* s'erigeixen en poder, en *autoritat* comunal a tots els ciutadans, fins als ciuta- dans de qui ells no són autors, perquè aquets ciuta- dans no'n seran mai *productes*.—Els casos són infi- nits. És un viàtic qui passa... No ja un viàtic! És una processó d'imatges. Un bon ciutadà, emancipat, per fortuna seva, de tot jou esperitual, contempla, curios, el pas del seguit. I vet-aquí que, de sobte, se sent imprecat, insultat, injuriat, pels capellans gelosos d'un prestigi tant més defensat quant més el senten trontollar a llur entorn... La llei és clara. La nostra Ciutat parla en favor del dret atropellat del qui xifra també la seva religió en el no-acata- ment de les altres... Però l'interpretació corrent de la llei repunta ofensa aquella noble passivitat.

Obro'l Còdic penal vigent. És l'article 240; el seu paragraf segon condemna el qui am *fets, paraules, gestos ó menaces* pertorbés ó interrompés la celebra- ción de les funcions religioses... I per que cercar més? El concepte és claríssim. On no hi ha *acte positiu*, no pot haver-hi ofensa.

Una vegada més se'ns mostra la doble mesura que té l'Esglesia segons els països am qui tracta. Jo he llegit, als periòdics francesos, avisos als turistes que venen, l'estiu, a Sant Sebastian, fent-los avinent, entre ironies, que a Espanya se força a saludar les processons... A França, en cambi, l'Esglesia seria feliç sols en poder-ne fer, de processons... I aquesta diferencia entre la terra de Felip II i la primogénita de l'Esglesia no és, com podria creure's, una conse- quència de la «nefanda revolució». Vagi, com a nota marginal, aquesta cita extreta dels *Mémoires secrets sur la Régence*, de Ducloux: «La Cort de Roma pretén que les seves bules sien rebudes pels bisbes espanyols *provoluti ad pedes* (humillats als peus), és la seva expressió, i no vol terme d'acceptació, que suposa examen i que ella anomena una frase fran- cesa.» Doncs lo que un temps era predomini ultra- montà sobre l'església nacional espanyola, és avui predomini sobre'l dret dels laics a la passivitat, a la no-religió.

La por a l'exemple, al contagi de la rebelió, a l'encomanament de l'emancipació, prova la feblesa creixent d'aquell ideal agònic. Se tem al mot secret de desencant que farà caure'l castell màgic, o que farà morir de desesperació la vella esfinx.—I quan nosaltres veiem passar encara, entre'ls murs de la

renovellada ciutat, el corteig fastuós de velles mo- ries i mortes en vida aparent, pensem en aquell rei sobre'l qual la multitud adorativa destriava aurí- fiques i purpures vestidures, mentres la paraula ingenua d'un infant digué: el rei va nu!—I tot l'en- cis va desfer-se, i les trenyines dels ulls caigueren, i tot-hom vegé passar la figura despallada, erta, d'un pobre vell...

GABRIEL ALOMAR

ELS propulsors dels assassinats colectius que, de tant temps há, venen assolant la nostra ciutat continúan desvergonyida- ment la seva tasca criminal.

Dilluns á la tarde, y en l'espay de una hora, van esclatar dugas bombas; una en el carrer de Sant Ramón, que causá una gran destrossa mate- rial, sense que, per fortuna, ocasionés altres danys personals que 'ls sustos consegüents, y un'altra en el carrer del Peu de la Creu, que matá á una pobra dona del poble, de seixanta cinch anys; una victima més de la infamia, de la cobardia d'aquestas feras humanas que, gaudint d'una impunitat inconcebi- ble, venen fruhint en l'ombra la insana voluptuosi- tat del mal.

Creyéim sincerament que ja ha passat l'hora de aconsellar prudencia y serenitat. En aquestos cassos extrems, un poble que 's consideri fort no deu most- rarse passiu. La nostra actitud femella, á la llarga, davant de las nacions civilizadas ens faria respon- sables de complicitat suïcida.

El ministre de la Gobernación ho ha declarat ben explícitament als diputats y als periodistas: «No 's farà res, no pot fere res, més de lo que s'ha fet, pera evitar aquesta mena d'atentats». Si l'esclat de las dugas bombas va ser la resposta fatídica al go- bern en el debat sobre las garantias suspesas, aque- sta confessió ha sigut l'*Invi* vergonyós de tota la seva política.

Bé, donchs: Quan un metje davant de una enfer- metat grave's veu perdut y ho confessa, ¿quina es la obligació de la familia del malalt? Cambiar de metje.

Catalans: La vostra filla gran, la pubilla Barcelona está en perill de mort. Els ineptes gobernants que fins ara han pretengut curarla arrossan las espal- las...

A cercar un bon metje, desseguida, si no vóieu que mori en mans de curanderos impotents.

Molt atents á laborar per nostra volguda Catalu- nya, ens sembla que descuidem un bon xich la feyna republicana del resto d'Espanya y aixó á la llarga pot conduhirnos á un estat d'isolament que perju- diqui en gran manera l'èxit de la mateixa causa que volém defensar.

Per la millor defensa de la llibertat de Catalu- nya 'ns convé contribuir á fer una Espanya ben republicana, estrenyent els llassos que 'ns lligan ab els republicans d'altras regions y no cometent l'egoisme de reservar per casa nostra exclussiva- ment l'efors de las nostras tascas.

De tant en tant creyéim qu' es necessaria una ba- tallada d'avis pera recordar que la millor manera de treballar per Catalunya es treballant per la Re- pública Espanyola.

Notas negras. En virtut del fallo del Consell de Guerra, ha sigut condemnat á dos mesos y un día d'arrest el distingit redactor d'*El Poble Catalá* don Trinitat Monegal.

De Madrid ens telegrafian que l'nostre bon amic l'escriptor socialista don Joan J. Morato ha sigut també condemnat á un any, vuyt mesos y vintiqua- tre días de presó correccional.

¡Pobra premsa!... ¡Sempre ha de ser ella la que ha d'anar á sota!

Sentim vivament el contratemps soferit, pels nos- tres ilustrats companys.

Mirin, mirin *El País*, de Madrid, ab quin carinyós zel procura escampar per tot el món l'*estat de terror* en que á Barcelona—segons ell—se viu avuy dia:

«Sabe el públic en Rusia cuál es el blanco de los atentados terroristas y, con apartarse de él, sorte a el ries- go. Mas en Barcelona, ¿dónde está el lugar, inmune? ¿Dónde habrá de refugiarse la gente contra el fuego des- tructor, semejante al rayo en lo ciego y en lo inesperado, aunque, más piadoso, el rayo se anuncia con el aparato de las nubes tempestuosas?»

«No es posible imaginar mayor angustia para una ciu- dad que la que está pasando la laboriosa, la culta, la rica urbe catalana, tan digna de admiración por su grandeza como de piedad por su desventura.»

¡Qué bondados y qué altruista, veritat? ¡Aixis, aixis es com se fa patria y 's treballa coco- drilescament pel *benestar* de Barcelona!...

Històrich: Un diputat de la minoria pregunta á la portera de una casa del Ensaxe:

—Dispensi, ¿que 'l podria veure aquest segon pis que veig que hi ha per llogar?

—Ja ho crech; si senyor. Pero avans li estimaré que 'm digui de qué fa vosté, perquè la casa es molt quieta y 'l propietari, segons á qui, no la voldria llogar.

—Un servidor es Fulano de Tal, diputat. La portera, resoluta:

—Ah, no, no, donchs no cal que 's molesti, no li llogarian pas. El meu marit cada dia s'entera pel diari de las sessions d'aixó de la nova lley d'Admi- nistració, y precisament me deya l'altre dia que vosté está destinat á fer molt soroll.

SURIA, 16 de febrer

El nostre arc de borrego seguëix el mateix sistema que 'n Franco de Portugal: anar marejant al poble. La

lleyta encarnisada qu' está fent contra l'arrendatari del impost sobre las cars es terrible, y al mateix temps im- propia de països ahont se disfrutan las lleys Constitu- cionals. ¿Y tot per qué? Perque el susodit arrendatari va creure poch noble, en els temps de miseria que estem atravesant ab motiu de las passadas inundacions, l'au- ment de dret á la susodita materia; y el nostre alcalde, junt ab els seus satélits, buscan tots els medis per acabar la seva paciencia y la dels vehíns. Han fet construir uns barracóns per anarhi á vendre la carn, privant en abso- lut de vendrela dintre dels establiments, baix la pena de decomisarla, com ja han fet dos vegadas, ab la del suso- dit arrendatari. ¿Son actes aquests de altruisme y huma- nitat de que 's vol vanagloriar el nostre batlle? ¿Es dig- ne d'empunyar la vara un home que l' día de la inunda- ción no va compareixer al poble fins á las nou del mati, deixant als vehíns ab traballs sense autoritats ni ningú que procurés el corresponent auxili pels que demanavan socorro, y repartint els donatius que varen enviar de la manera que li ha donat la gana y sense donar comptes á ningú? ¿Mereix que se li posi crèdit en res á un home com ell que, titulantse solidari acérrim, en las eleccions de senadors no va votar l' Odon de Buen, pel sol fet de que aquest no porta llana al catell y 'l nostre cacich n' hi dú més que cap moltó?

PORRERA, 13 de febrer

Fa pocs días va passar aquí un jove que, donant volts per tots els carrers de la població, cridava:—¿Qui vol comprar mil reys per tres pessetas?

Y es que, á la quinta, el mano volia desferse de unas monedas portuguesas. Un vehí, ab veu baixa, va dirli: —Comany: vol ferme l' favor de dirme com se las arrega pera poder donar tants reys per tants pocs quartos, sent aixis que á totas las nacions del món els costan un dineral?

—Ja ho veu—va contestar el foraster—tot y donarlos tan barato, no n'he pogut vendre ni tan sols deu céntims. ¡Quin poble més reconagrat!

L'infelis ignorava en aquest poble tots sem repu- blicans y per la mateixa rahó no volém saber res de reys... ni pintats en las monedas.

CERVELLÓ, 16 de febrer

En aquest poble, hi disfrutem un colegi dirigit per unas quantas repenedidas, que no contentas ab la llana que encare hi ha estesa formán societat ab todas las beyas- tas á fi de poder adquirir més alumnas. Algunes d' aquestas, y ben ricas per cert, han tingut la barra d'anar á pidolar á families treballadoras, que ab prou feynas viuen del jornal. Pero més d'una se'n ha entornat ab la qua entre las camas.

Serveixi aixó de lliçó á la Sra. Mestra de primera en senyansa que pert el temps ensenyant molts parenostres y poca gramática, y compregui que 'ls pares que volen férlos hi apendre aquestas camándulas, ja tenen el colegi de ditas repenedidas.

MURMURACIONES

(DIALÈCHS CASSATS AL VOL)

I

—¿Ha sentit?... Un'altra bomba.

—Endavant!... Y 'ls gobernants, tan aixerits y tan frescos, sense fer res per curar aquesta llaga traydora, aquest terrorisme extrany que lentamente, á xucladas, va deixantnos sense sanch...

—¿Que no fan res?... Miri 'l nunci.

Precisament ara va á pregonar la recepta que de Madrid han enviat perquè aixó s'acabi prompte.

—¡Ah, sí?... Escoltemlo: veyam.

—«l'ordre del Govern!... En vista

del descaro sense igual

ab que aquí 's colocen bombas

y ab l'objecte d'evitar

que la cosa 's repeteixi,

quedan desde aquest instant

suspesas las garantias.»

—¡Bon remey, eh?

—Radical.

Si 'l Govern no 'n té cap altre,

¿sab lo que pot fer?

—Plegar.

II

—¿Com marxa aixó del Sufragi?

—Ara ho están discutint.

—¿Y qué diuen?

—Oh! Mil cosas:

tant els avansats senzills

com els liberals ab trampa,

d'arguments demostratius

tots ne tenen á cabassos

per probar que l'aygua es ví

y que lo blanc també es negre.

—Pero al cap de vall ¿no, 's diu

qu' guanyará?

—S'assegura

que, per' evità embolics,

ens donarán l'un y l'altre:

sufragi corporatiu

y sufragi sense *corpóra*.

—Si aixó es cert, ¡pobre país!

—¿Per qué?

—Perque ab tants sufragis,

va á quedar ben *sufragit*.

III

—¿Eh?... Ja hem ocupat *Mar Chica*.

—¿Qu' es aixó?

—Un estany ple d'herbas,

que hi ha allá á la costa d'Àfrica,

á prop de Melilla.

—M sembla

que 'l Govern s'hi ha pensat poch

en fer l'ocupació aquesta.

—Al contrari. No sabs tú

las mils y mils conferencias

que avans d'autorizá l'cop

s'han celebrat.

—Pues, de veras,

no veig el motiu. ¡Total,

per una *Mar Chica*!...

—Espéran!

Cert que ara es *Chica*, però

ab el temps ¿que no pot creixe?

IV

—Perico, malas noticias.

—¿Qué hi ha?

—T quedarás parat.

¿Sabs la carn qu' era tan cara?

—Sí que ho sé: tira endavant.

—Pues ara mateix me diuen

que l'acaban de pujar.

—Endavant, ¿qué més?

—Arribat

«Encare vols més?»

—«Es clar!
¿Que la carn va cara?... ¡Bueno!
¿Que n' haig de fer, si ja fa
set ó vuyt anys que no 'n tasto,
per motius que 'ls dotze rals
de jornal que cobro explican?...
—Perico, m' has atrapat:
dóm la má y deixemho corre;
jo 'm trobo en el mateix cas.

C. GUMÀ

SECCIO OBRERA

Las infamias de Riotinto

I jo, en comptes de ser un de tantíssims oprimits condemnats a moures sota 'l pes de la maledicció bíblica, que 'ns obliga a guanyarnos el pa ab la suhor del propi front, estigués en condicions de permetre'm determinats luxos de sport, tindria gust en realisar un viatjet a la gran urbe inglesa, ab 'l exclusiu propòsit de ferme capàs de lo que 'ls centres gubernatius britànichs, en particular, y en general la inmensa massa de súbdits de sa graciosa magestat Eduart VII, pensan de la nació espanyola.

Pero, potser tampoch el faria, porque ben mirat y debatut, el viatje implicaria un gastó y una molestia, perfectament inútils; puig que, pèr conseguir el meu objecte, me basta, y fins me sobra, ab saber lo que succeheix en las minas de Riotinto, explotadas, com tothom sab, per una Companyia inglesa.

Y per compendre si aquesta Companyia sab ó no sab lo que 's porta entre mans, no més necessitem conèixer el següent dato, d' una significació monstruosa: la tal Companyia prohibeix a tots els seus empleats que entrin en relacions de parentesch ab els espanyols.

«¿H? ¿Qué vol dir aixó? Jo no sé véurehi més que aquests dos motius:
O que aquells senyors se consideran sèrs prou superiors: pera despreciar als espanyols, fins al extrem de no consentir a sos compatriotas que 's rebaixin a confondre la seva preciosa sanch ab la que circula per nostras venas, ó que, en virtut de tan felis prohibició, asseguran ab més fermesa el seu sistema de tirania, d' expoliació, de abusos, de crueltat sense trabas, d' escandalosa explotació... Y aixó, passa aquí, en el país de las explotacions escandalosas y brutals.

«Y, véyén lo que son las cosas! Sapigut es que la ley de las Indias dictava igual prohibició a nostros alts empleats en las colonias de América. El resultat fou que, per son sistema de colonisació, Espanya merescut vergonyosos desprecis per part de las nacions cultas, considerantla indigna de figurar entre ellas.

Davant d' un antecedent com aquest, oportunitat de recordar, cal descubrimos y cridar: ¡Honor y gloria pera la cultíssima Inglaterra, y, sobre tot, pera nostros gobernants, pera 'ls quefes d' aquest país, que, madurant las nespras, será de fet, y potser també de dret, una colonia inglesa!

No exagero, no. Perque 's compregui fins a quin punt troba apoyo la meua afirmació, vejám d' examinar lo que succeheix a Riotinto, y deduhimne las conseqüencias a que dongui lloch; pero fémho de pressa, com si caminessim per damunt de ruhentas brasas de carbó, porque hi há infamias qual relació arriba a cremar las entranyas y encendre la sanch. Heus aquí, donchs, companys, la página negra que en la historia del proletariat ofereix avuy Riotinto:

En un país hont la iniciativa es absolutament nula, se constituí una poderosa Empresa estrangera, no cal dir la seva nacionalitat, per explotar una part del sub-terra d' aqueix país, abundós en preuhats metalls; fins aquí no hi cab la censura, la cosa es justa.

La Empresa, atenta únicament al seu negoci, explota y oprimeix a sos obrers fins al extrem de negárlshi la facultat de pensar, baix la amenssa de deixarlos en vaga, es dir, els xucla la suhor y 'ls trepitja la dignitat; aixó... ja no es just, pero es humá. Aquesta Empresa, encogada en son sistema d' enriqueirse y aumentar per damunt de tot els seus dividendos, va socavant, socavant la terra pera triarne d' ella un tresor, y segueix, segueix, moguda per la codicia, en la escavació de sas minas, fins que arriba un moment en que 'l picot del minaire, impulsat

pel manament de son amo, descarna 'ls ciments de la casa que serveix de llar a aqueix mateix obrer y a sa familia, y las casas van desplomantse y son engullidas per las espantosas esquerdas que s' obran en la terra faltada de gruix; cada cop de picot, resona en lo més delicat del pit del pobre obrer, per que sab qu' ell mateix treballa pel desmoronament de la caseta que resguarda de dormir al ras a sa companyera, a sa velleta mare, a sos fillets, son únic alicient per anar passant la vida d' esclau miserable a que 'l destí el condempna... y no obstant, ell treballa mansament en mitj del perill constant de sa vida, perque 'l seu amo ho mana. Aixó, ja no es just, ni es humá; es, sencillament, infame.

Després, quan el minaire, acabant de realisar la seva espantosa tasca de suicidi, apareix a la llum del dia, el pobre sent la infamia que ab ell s' ha comés y, ja que no es possible rebelarse contra ella, busca esbarjo entre 'ls companys a quins comunicar las queixas; pero may faltan ignorants espías que 's cuidan de trahirlo, trasladant al amo las paraulas de la víctima, que, per sospitosa, convé allunyarla per que no exalti 'ls sentiments de la colonia esclavizada. El minaire, donchs, no té més remey que ofegar en son pit els odis y las amarguras que va sumant un dia y un altre dia en aquesta vida per ell horrible, si no vol trobarse ab 'l espectacle de veure a sos fills com moren de fam. «¿Hi há perversitat més refinada que la que s' emplea a Riotinto?»

Deduhim, ara. Hem de tenir present que aqueix obrer es espanyol; que treballa en terra espanyola; y tenint en compte tals circumstancias, sos drets, com ciutadá, fill d' Espanya, son indiscutibles. Y hem de repetir que 'ls que 'l explotan, els que 'l atormentan, els que 'l fan vigilar com si fos un criminal, els que li impideixen la acció, com si 's tractés d' un boig, son estrangers.

«¿Qué vé a ser tot aixó? ¿Ahont es aquell que deya que la patria es la madre amorosa de sus hijos? Y si ho es—com hauria de serho,—per que ha de dormir tan fort aquesta ditxosa madre?»

«¿Qué es tot aixó, repeteixo? Aixó ja es més que injust, més que inhumá, més que infame, més que 'l horror portat fins al refinament.

Aixó es, sencillament, incompreensible. Es incompreensible, porque no hi ha cervell humá que pugui explicarse clarament que tals cosas succeheixin en un país lliure, constituït en nació independent, que té una forma—la que siga—de govern y dos poders, el legislatiu y 'l executiu, que 'l dirigeixen. ¿Ahont son las lleys que protegeixen a aqueixos desgraciats de la tirania d' un extrany? ¿Ahont es 'l autoritat que s' imposí pera reclamar la justicia a que tenen dret tots els que la pagan y la sufren?»

Aquí no hi há ningú que ampari al desheretat. Ni la premsa, aqueixa premsa lliberal y patriótica, que xerra més que 'l vi de setze, quan de nimietats se tracta, no té 'l civisme de promoure un escándol nacional davant de las iniquitats de Riotinto. Ni un diputat, solidari ó antisolidari, que en el Congrés fassi sentir sa veu, sortint a la defensa dels minaires victimats d' un jou extranger. Els nostros diputats, en general, ab la infantil vanitat que gastan de colzejarse ab ministres, si no 'ns fessin riure ens farien indignar!

Vagin prenent bona nota els obrers de lo que 's preocupan d' ells y de la seva sort els polítics, y consolinse ab véure 'l goig que fa la lluhentor dels dividendos que ingressan en las butzacas dels causants del ensolciment de casas de Riotinto. Si 'ls minaires se consumeixen de rabia, en cambi els rojos britànichs reventan de riure, y no volgueu averiguarho, no, el per que nostros gobernants fugen de la feyna de posar a rotllo a aqueixos extrangers tirans de sos compatriotas y gobernants.

Hi ha qui diu que part dels dividendos de las minas de Riotinto serveix pera parar els peus de quins venen més obligats a caminar.

Tot pot ser en aquesta terra; fins podria ser que mentres la infamia y la ignominia segueixen aixafant a desgraciats fills del treball, en las mateixas entranyas de las minas s' incuben una justicia, y que de las esquerdas de la terra sortís un dia a exigir comptes d' actes que no tenen explicació, ni bona, ni regular.

N. BAS Y SOCIAS

El xeflis de D. Prudencio

Pera demostrar carinyo y adhesió a la causa rrevolucionaria, simbolizada pel burgés de la Casa del Pueblo, y patentisar la plenitud vigorosa que alcanza la Empresa dels balls de máscaras, cinemató-

grafos, barberia, forn de pá, farmacia, etc., etc., el diumenge passat els puntals del vigor rrevolucionari, representats per figurassas com en Valentí Camp, en Páyá, en Mundi, en Callén, en Vinaixa y otras eminencias catastróficas, varen rascarse la butxaca porque D. Prudencio pogués tenir ocasió de desahogar la seva verborrea y dir que ab actes com aquell cada día vamos haciendo un poco de revolución.

Confessá, no obstant, D. Lacandro, que son un partid d' insensats que volen realisar una insensatés. Va fer notar als seus amichs que 'ls parlava com obrer y que sent ab gran intensitat l' amor al pueblo. El discurs de D. Lacandro resultá de lo més divino que may hagin sentit. La megalomania va invadint el seu cervell.

Al final d' aquella explosió d' egolatria dedicá 'l home un carinyós recort al seu advocat Sol y Ortega, per la seva defensa davant del Tribunal Suprem.

A n' aixó tirava, a la quinta, el pisolabis d' Ambos Mundos; a influir a Madrid pera que no 'l condemnin.

Els infelissos comensals que afuixaren la mosca, varen servir de mingo a D. Lacandro, que tém anar a la cancri y no poder salvar la Patria.

A l' últim, obligats per las nostras indirectas, els súbdits de don Alacandro han determinat obrir la boca pera fer veure al poble qu' ells també 'l defensen el sufragi universal.

«Pobra gent! ¡Com si, desde que 'l seu cavallito no es diputat, el sufragi universal els importés un pitó!

Sigui com sigui, volgueren fer la comedia, y 'l diumenge varen reunirse tots ells al teatro del Bosch. Es a dir... tots, menos l' amo. Don Alacandro 's reserva pels banquetes, balls de máscaras y demés actes genuïnament revolucionaris.

La reunió s' havia convocat en nom del sufragi; pero, naturalment, del sufragi apenas varen parlar-ne.

Que la Solidaritat es una cama redonda; que a la carretera d' Hostafranchs va representarshi una tragi-comedia; que en Castelar está a punt de sortir de la tomba ab un látigo a la má...

El darrer verdúm que en el Bosch cantá va ser don Emiliano, qui tingué la humorada de posar fi al seu discurs ab aquestas dolcíssimas paraulas:

«Levántate, pueblo; muere en la calle, en la barricada, en el cadalso si es preciso...»

Després d' aixó, el defensor del soci de 'n Morral se 'n va anar a dinar com el més pacífich renacuajo... Y no va passar res més.

El diputat solidari senyor Hurtado, ab son admirable discurs de 'l altre día va demostrar que además de ser polítich d' alsaria y de no careixer d' eloqüencia posseheix el dó del gest que podriam dirne contundent parlamentari com cap més orador de la cámara.

Efectivament, encare no va comensar a parlar, tot van ser gestos contundents:

Al primer gest: plantofada a n' en Maura.

Al segon gest: clatellot a n' en Moret.

L' Amo Toni, pera tranquilisar els ánims justament excitats per lo del Marroch, ha afirmat que lo ocorregut ab motiu de la presa de Mar Chica no té importancia.—Per ara no ambicionem res més, ha dit. El govern, ab Mar Chica ja 'n té prou. Es clar que 'n té prou ab Mar Chica. Y potser massa. Com que ab poca aygua s' ofega.

«En Franco cap a Suissa se la passa molt felissa.»

«En Nakens segueix igual; empronat y malalt.»

Héus' aquí dos redolins per si un día volen anyadirlos a la célebre auca El Mundo al revés.

L' Antonet de las sobressadas sofreix un catarro que obliga als ministres a tenir consell en el domicili del President.

El catarro, com saben, es malaltia de criatura.

Mal sintoma per D. Antón: Aixó vol dir que 's torna vell.

Ara no més faltaria que li caiguessin las dents, com als noys quan arriban als set anys.

Sinó qu' ell no hi ha arribat encare als set anys. Ni hi arribará.

Als set anys de candelero, s' entén.

Bonich regalo. El rey Menelik ha enviat dos lleóns a Roma, ab destí als jardins del Vaticá.

El Papa Sastre ja tindrà ab qué entretenirse; pero també sabrá lo que li costará la manutenció de semblants personatjes, als quals no podrá segurament alimentar ab benediccions ni ab indulgencias.

Encare qu' ell ho té bé per mantenir lleóns. Pot donarloslo lo que, en altres temps els havia donat algun antecessor seu:

Carn d' heretge.

Son tranquils a Portugal. Ara resulta que, ab motiu del giro que han pres las cosas, no sols la pau es completa, sinó que regna una verdadera alegría en tota la nació.

Als portugueses els toca, donchs, estiragassar el text d' un vell refrá castellá. D' aquell refrá que diu «A rey muerto, rey puesto.»

D' aquí endavant haurán de dir: «A rey muerto, rey puesto... y jolgorio manifesto.»

En vista de que ni allunyant als anarquistas, ni guarnint els carrers ab guardias civils, ni reformant la policia, ni sospenent las garantías pot evitarse aixó de las bombas, ens hauria de deixar el govern probar a nosaltres si ab 'l ús d' altres medis ho acabavam.

«Saben quina fora la primera mida que pendriam? Suspandre... al govern.»

Diu que si en Cambó y en Maura y en López y en Salvatella... que si 'l Moret y 'l Hurtado y en Bertrán y en Sánchez Guerra... que si en Dato y en Ventosa y en Junoy y en Canalejas...

«Bah, bah! Si fos veritat que aquesta gent s' aparella, per endevant avisem que no voldrém cap travessa.»

Un d' aquests minuciosistas qu' en tot se fixan y son capassos de veure punta a una bola de billar, deya parlant de las bombas terroristas:

«A mi no 'm treuran del cap qu' en tot aixó hi juga la má d' algún element molt aficionat a las cosas de la policia.»

«Y en qué 's fixa?—varen preguntarli.

«En que las bombas explotan per parejas.»

El diari Vöckenblatt, de Berlin, se queixa porque la triple, a la que perteneix Alemania, no conta més que ab 1.237.000 soldats, ¡quatre gats, com si diguessim!, mentres Fransa y Russia poden ajuntarne 1.868.000. Ab tal motiu demana que Alemania gastí fora diners pera aumentar son exercit.

Afortunadament mentrestant el poble alemany aumenta considerablement l' exercit socialista. Y al cap de vall aixó farà inútil alló.

ENDEVINALLAS

XARADAS
I
Es animal cridaner el primer.
Se 'n beu bastant per lo món de segon.
Moneda de poch preu es l' invers tres.
No t' ha de costar pas res el meu tot d' endevina, perque un poch sols te caldrá de primer, segon y tres.

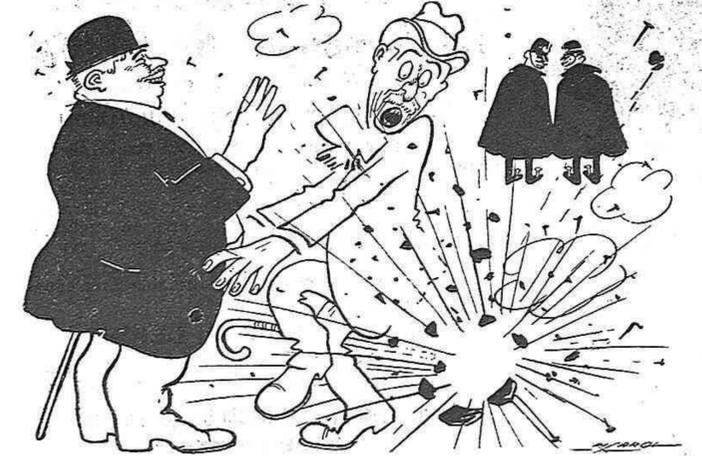
A. RIBAS LL.

II
Busca, lector, un ofici; en plural el posarás, veurás que té dugas sílabas y cambiant una vocal de la sílaba primera et dará per resultat un número, que partintlo per dos, sens gayre treball et sortirà la segona; ¿veritat qu' es original?

J. FARRÉS GAIRALT

D' aquí, d' allá y de tot arreu

NOTA CIUTADANA

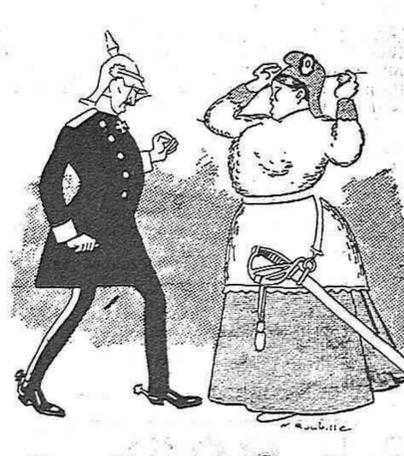
—¡Y ara, don Llorens! ¡Aixó 'l espanta?... ¡Sembla que no sigui de Barcelona!

NOTICIAS D' ITALIA

—¡Ja ho sab que a Roma uns capellans han apedregat als lliurepensadors que anavan a tributar un homenatge a l' estátua de 'n Giordano Bruno?
—¡Ben fet!... Hauríam d' envialshi un mandró d' honor a n' aquells bons companys.

L' ALEMANIA 'S BELLUGA

ELLA AL EMPERADOR:—Concediume solzament el dret d' usar el gorro frigi, (el sufragi universal) y tan amichs com sempre.

(De Le cri de Paris)

L' ocupació

ELL:—Noya, ¿qué 't sembla que hi pescarém aquí á Mar Chica?
 ELLA:—Probablement, alguna enrabiada grande.

ANAGRAMA

Quan total la Merceneta
 una gorra em regalé;
 y als pochos días de portarla
 la total s' em va estripar.

SISKET D. PAULA

FUGA DE VOCALS

v.. ls m.s d' sp.n..
 d.m.s d' ls g.b.m.n.t.s.
 t.t h.m s.b q.. s.n ls fr.r.s
 l.s m.n.j.s . ls c.p.l.l.n.s.

SAMATRUQUIS

TARJETA

I. VIVES DALI
 SASTRE
 SALT

Fórmab ab aquestas lletas el títul d' una comedia ca-
 talana estrenada aquesta temporada.

HIPÓLIT NADAL MALLOL

ROMBO

Substituir els punts per lletas de manera que llegidas
 horisontal y verticalment donguin el següent resultat:
 1.ª ratlla: Consonant; 2.ª: Part de la persona; 3.ª: Mida
 (plural); 4.ª: Aucell (plural); 5.ª: Capital; 6.ª: Número y
 7.ª: Consonant.

DOLORS BURRALLÓ

CONVERSA

—Demá marxo, amich Tomás
 pro me 'n vaig hasta ab racansa.
 —¿Tan mateix te 'n vas á Fransa?
 —No, noy. —Donchs Antón ¿ahont vas?
 —Ja pots tornarten al llit
 si vols ferme enrahonar.
 —¿No ho puch pas endavinar!...
 —¿Pro si tú mateix ho has dit!

M. GERMAIN LACAI

GEROGLÍFICH COMPRIMIT

BOT

N. ARGEREP

Té rahó la dona

—¿Qué esperas, Señor, tú qu' ets tan poderós? ¿Te las tiran al Peu de
 la Creu, y encare no hi posas remey?

CORRESPONDENCIA

Caballers: P. del C.: Rebut y gracias.—Tulinarru: No
 'ns ha convensut.—Tallé-Osk: La seva película está bastant
 desfocada y té un grapat de oscilacions que la fan
 defectuosa.—Andreu Fernández Aduart: Vosté té uns
 pensaments molt grans, pero 'ls expressa en una forma
 molt raquítica.—Pere Casals: La idea de la poesia, sobre
 tot el pensament final, no va malament, pero convindria
 vestiria ab millors versos.—Ricardo Solé Cos: Els can-
 tars que 'ns envia no tenen cap condició recomanable.—
 Lluís Sureda Paradís: La curta es la que m'agrada més.
 Ab tot, ni una ni altra fan pera un periódich humoris-
 tich. Aixó es més aviat género d' almanach. Entren en
 cartera, per quan hi hagi ocasió.—Pepet: No 'n torni á
 enviar més de bolvas d' aquestas. Després se 'ns fican als
 jlls y... allavoras son els treball!—N. N.: Si l' he entés,
 que 'm pelin... De totas maneras, si ho diu ab fi de bé,
 gracias.—Victor Canigó: Aquesta *tardorena*, una de
 dos: ó ha arribat massa tart, ó ha arribat massa d' hora.
 Dihém aixó perque, segons el *zaragozano*, ara aném á
 entrar en la gentil Primavera... Ab tot, s' agraeix la
 bona intenció.—Johannus: No es maleta.—A. Roca C.:
 No li nego que sigui *històrich*; lo que sí afirmo es que no
 té condicions publicables. Els cantars tampoch van.—
 J. F. y R.: Espera tanda.—R. P.: No podém insertar la
 seva carta per tractarse d' assumpto massa delicat.

Als nostres lectors

EL VINENT DISSAPTE, DÍA 29
La Campana de Gracia

publicará, sense augment de preu, un

EXTRAORDINARI ARTÍSTICH-HISTÓRICH

Aquest extraordinari consistirá en una **GRAN LÁ-
 MINA**, reproducció d' un fet memorable de la histo-
 ria de Catalunya, que, tirada apart sobre paper su-
 perior, rebrán tots els compradors de **LA CAMPANA**,
 á més del número, que tindrà, com de costum, 4
 planas ab la corresponent ilustració y 'l text de
 sempre.

La gran lámina, original del notable y malagua-
 nyat artista

JOSEPH LLUIS PELLICER,

será un regalo positiu y de mérit y podrá ser enqua-
 drada pera servir d' adorno en qualsevol habitació.

Preu del número, ab el regalo tirat en fulla apart,
5 céntims

DISSAPTE, donchs, tots els lectors exigirán als
 venedors la entrega del número y la lámina, sense
 augment de preu, ó sigui per **5 céntims**.

Imprempta **LA CAMPANA** y **LA ESQUELLA**, carrer
 del Olm, número 8
 Tinta Ch. Lorilleux y C.ª